

Dit dossier is van:

Klas: _____

1 HAVO/VWO

Tumult Studievaardigheden!

tumult®

In dit dossier:

- Woordjes leren? Dat doe je zo!
- Altijd genoeg tijd voor je hobby's en je vrienden!
- Alle tips even goed!
- Een presentatie. Hoezo eng?
- Met handige Tipkaart!!

Een vaardigheid is iets wat je kunt leren. Dat geldt ook voor studeren. In dit dossier kom je een aantal heel belangrijke studievaardigheden tegen. Als je die onder de knie hebt, haal je met minder inspanning betere cijfers. Wie wil dat nou niet?

In dit dossier vind je deze hoofdstukken:

1.	Hoe kan je agenda je helpen?	1
2.	Hoe pak je je je uiswerk slim aan?	9
3.	De stappen van zelfstandig leren.	19
4.	Bespaar tijd!	25
5.	Begrijp wat je leest!	37
6.	Woordjes leren.	45
7.	Hoe studeer jij?	51
8.	Vertel je verhaal!	61

Picto's:

In dit dossier kom je de volgende onderdelen en picto's tegen:

→ Een **tip** is een advies dat je direct kunt gebruiken. Achterin dit dossier vind je een Tipkaart. Daar kun je de tips opschrijven die jij goed vindt. Kun je ze altijd makkelijk terugvinden. Handig!

→ Hier kun je een **opdracht** doen!

→ Deze opdrachten doe je in een **groepje**!

→ Als je sneller klaar bent, kun je nog een **keuzeopdracht** doen.

→ Internetopdrachten en Studiekaarten vind je bij www.tumult.nl of in de elektronische leeromgeving (ELO) van je school.

→ Hier leer je hoe je de **studievaardigheden** in de vaklessen gebruikt.

→ Hier staat het **belangrijkste uit de les** nog een keer op een rijtje.

Tumult

Antwoordnummer 47563

1070 WE Amsterdam

Tel. 020-4215129

info@tumult.nl

www.tumult.nl

isbn 978 90 78793 48 9

©Tumult, Amsterdam – alle rechten voorbehouden

tumult®

1. Hoe kan je agenda je helpen?

Een nieuwe school, een grote stap. Verschillende docenten, aparte lokalen, andere les-tijden en huiswerk. In het begin is dat even wennen, maar dat gaat je zeker lukken.

Een belangrijk hulpmiddel bij succes op school is je schoolagenda. Hoe je die zo goed mogelijk gebruikt, leer je deze les.

Een agenda is echt iets van jou. De een kiest een sportagenda, een ander juist een agenda met popsterren en een derde vindt een agenda over paarden leuker. Welke agenda heb jij en waarom heb je daarvoor gekozen?

1: Jouw agenda

Wat voor agenda heeft je buurman/vrouw?

→ Stel hem of haar de onderstaande drie vragen.

Bedenk er zelf ook nog een. Spreek eerst af wie er begint. Je kunt ook om de beurt een vraag stellen. Schrijf de antwoorden op.

1. Waarom heb je juist voor deze agenda gekozen?

---

2. Wat moet er absoluut in staan?

---

3. Waaraan kun je zien dat hij van jou is?

4.

→ Bespreek dat met de hele klas.

Het is slim om ook andere

afspraken in je agenda te zetten. Zo weet je precies wat je wanneer moet doen.

Je agenda gebruik je vooral om je huiswerk te organiseren. Je kunt er je huiswerk, cijfers, rooster en je afspraken in opschrijven. Zodat je precies weet wanneer je iets moet doen. Om ruimte te besparen kort je je huiswerk af.

Voorbeeld:

Hoofdstuk	wordt	hfdst.
Engels	wordt	Eng.
Nederlands	wordt	Ned.
Maken	wordt	mak. of m
Leren	wordt	ler. of l
Paragraaf	wordt	par.

2: Huiswerk noteren

→ Dit is je huiswerk voor morgen.

Engels: de woordjes van hoofdstuk 1, paragraaf 2 leren; van het Engels naar het Nederlands en van het Nederlands naar het Engels.

Nederlands: hoofdstuk 2, paragraaf 1 leren.

Biologie: lezen paragraaf 3, maken opdrachten 3 t/m 7.

Geschiedenis: maken opdracht 7 en 8.

→ Schrijf het huiswerk voor morgen hieronder op.

Gebruik afkortingen zodat elk vak op 1 regel past!

Schrijf je huiswerk

duidelijk en leesbaar op! Noteer ook voor welk vak het huiswerk bedoeld is.

→ Elke school gebruikt zijn eigen afkortingen. Vraag de mentor welke dat zijn.

Schrijf hieronder alle afkortingen op die je nodig hebt.

Vak	Afkorting	Overig	Afkorting
		Hoofdstuk	
		Bladzijde	
		Paragraaf	
		Spreekbeurt	
		Werkstuk	
		Herhalen	
		Maken	
		Leren	
		Toets	

Als je gemiddeld anderhalf uur per dag aan je huiswerk zit, is dat normaal gesproken voldoende.

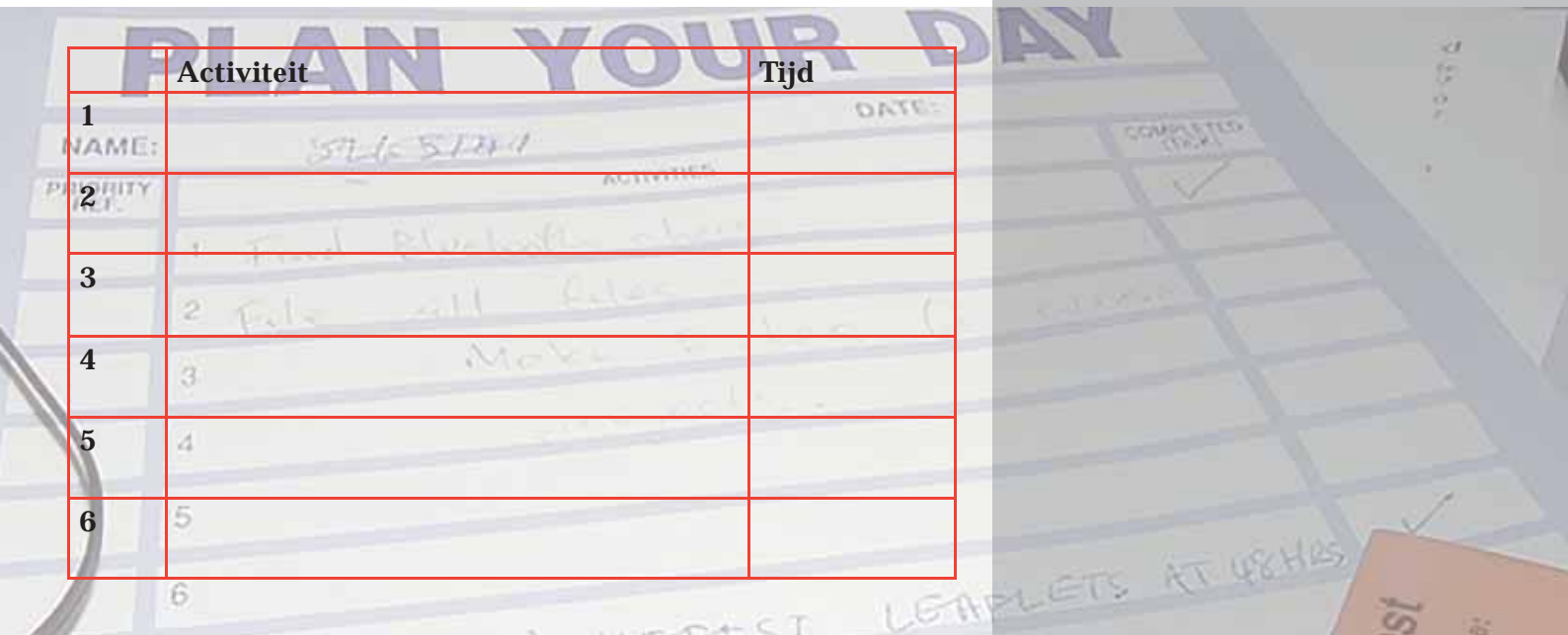
Een agenda is ook handig om overzicht te houden. Je kunt namelijk geen twee dingen tegelijk. Als je studeert, kun je bijvoorbeeld geen tv kijken. Dus moet je kiezen: maak ik huiswerk of ga ik tv kijken?

3: Activiteiten

Wat ga je vanmiddag en vanavond allemaal doen?

→ Schrijf alles op in het schema op de volgende pagina: je huiswerk, je training of hobbyclub, tv kijken, etc.

Schrijf erachter hoe lang je met elke activiteit bezig denkt te zijn. En beantwoord daarna de vragen.

Vragen:

Hoeveel tijd besteed je aan andere dingen dan je huiswerk? _____ min.

Hoeveel tijd houd je over voor je huiswerk? _____ min.

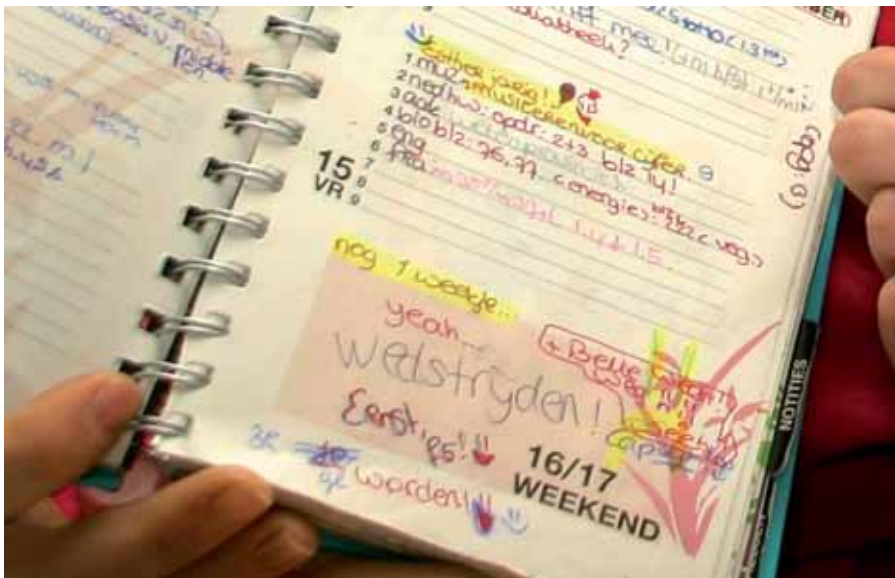
Is dat voldoende denk je?

- Ja
- Zou het niet weten.
- Denk het niet. Wat ga je daaraan doen?

Schrijf je lesrooster in je agenda.

Schrijf het ook bij deze week en volgende week.

Ook belangrijk op school is je lesrooster. Daarin staat waar en wanneer je welke les hebt. Het is ook handig om te weten wanneer je vrij bent. In elke agenda vind je pagina's waar je je rooster op kan schrijven.

4: Lesrooster

→ Pak je agenda.

Zoek de pagina op waar je het lesrooster in kunt schrijven. Schrijf het rooster op of plak het in. Schrijf het lokaal erachter. Doe dat ook voor de week erna.

→ Kijk nu in je agenda wanneer je vakantie hebt.

Geef op elke datum die in de vakantie valt, aan dat je dan vakantie hebt. Doe het zo dat je zien kan dat je blij bent met de vakantie.

→ Ten slotte schrijf je alle telefoonnummers van je klasgenoten in je agenda.

Erg handig als je ziek bent geweest en niet weet wat het huiswerk is.

→ Bespreek dit met de hele klas.

Zet de tips waar jij iets aan kan hebben op je Tipkaart achterin dit dossier.

Heb je een tip gehoord waarvan je denkt: daar heb ik iets aan? Zet die dan op je Tipkaart. Die vind je achterin dit dossier.

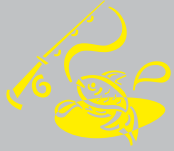
Schrijf je rooster alvast

op bij deze en de volgende week. Dan is het makkelijker om je huiswerk erbij te schrijven.

→ **Pak je agenda en zoek deze week op.**

Wat voor huiswerk heb je in je agenda staan?

Vraag je buurman/vrouw wat hij/zij voor huiswerk heeft staan.

Klopt het met elkaar?

Zorg samen dat het huiswerk goed in jullie agenda's komt.

→ **Ga naar www.tumult.nl, maak je account aan en log in.**

Klik op Dossiers, studielessen en studiekearten, daarna op Studiekearten en download de studiekeart Agenda. Deze kun je er bijhouden als je je agenda gebruikt.

Deze les ging over...

... **jouw agenda.**

Een agenda is voor veel zaken handig: je kunt er je lesrooster, cijfers en huiswerk in opschrijven. Houd je cijfers goed bij in je agenda. Dan weet je altijd hoe je ervoor staat.

... **afkorten.**

Door woorden af te korten kun je huiswerk sneller opschrijven. Het bespaart ook ruimte in je agenda.

... **huiswerk noteren.**

Schrijf je huiswerk goed en duidelijk op.

Als je het niet hebt gehoord, vraag het dan.

Vergelijk je huiswerk regelmatig met een klasgenoot. Dan weet je zeker dat het klopt.

... **afspraken noteren.**

Het is slim om ook andere afspraken in je agenda te zetten.

Zo weet je precies wat je wanneer moet doen.

... **lesrooster.**

Je kunt in je agenda naast je huiswerk en je andere afspraken, ook je lesrooster schrijven of plakken en telefoonnummers en mailadressen van je klasgenoten noteren.

2. Hoe pak je je huiswerk slim aan?

Je wil dit jaar natuurlijk graag overgaan. Liefst met zo weinig mogelijk stress en zo veel mogelijk plezier. Kan dat? Ja, natuurlijk kan dat!

Huiswerk speelt daarbij een belangrijke rol. Als je daar een goede manier voor hebt, gaat het leren beter en sneller. En je voelt je ook nog eens prettiger. Maar wat is voor jou de beste manier? Dat leer je in deze les.

Sta jij wel eens stil bij de manier waarop je leert? Ga je meteen aan de slag of maak je eerst een planning? Lig je languit op je bed of zit je aan je bureau? Heb je de tv of je mp3-speler aan of leer je liever in stilte? Dat zijn belangrijke keuzes die grote invloed kunnen hebben op je prestaties. Stel jezelf de vraag: 'Op welke manier leer ik het beste?'

1: Jouw manier

Samen met je buurman/vrouw

Hoe leer jij het beste denk je? Onderaan ku je zelf iets invullen.

→ Geef elke mogelijkheid een cijfer van 1 tot 10.

10 Betekent helemaal mee eens en 1 betekent totaal mee oneens.

Ik leer het beste:

languit liggend op mijn bed _____

aan een opgeruimd bureau _____

terwijl de radio aanstaat _____

met m'n lievelingsmuziek op de koptelefoon _____

door eerst op te schrijven wat ik moet doen _____

als ik regelmatig pauze neem _____

als ik niet gestoord word _____

als ik niets anders aan mijn hoofd heb _____

als ik weet waar ik het voor doe _____

Wat zijn de voor- en nadelen van de mogelijkheden? Zijn er nog meer en misschien wel betere manieren?

→ **Bespreek het met de hele klas.**

Maak met de klas een top-5 van beste manieren om je huiswerk te doen.

Ruim eerst je bureau (en je kamer) op. Dan kun je je beter concentreren. Een rommelige omgeving leidt af.

Onze Top-5:

1. _____
_____
2. _____
_____
3. _____
_____
4. _____
_____
5. _____
_____

Denk je dat je hier iets aan hebt?

- Ja
- Nee
- Weet niet

En denk je dat je ze ook echt gaat gebruiken?

- Ja
- Nee
- Sommige wel, andere niet.
- Weet niet

Als je huiswerk maakt, kun je het beste met een belangrijke toets beginnen. Of een andere moeilijke opdracht. Want in het begin kun je je nog goed concentreren. En als je merkt dat je je niet zo goed meer kan concentreren, neem dan even pauze.

2: Volgorde

→ Kijk in je agenda.

Wat wil je vanavond en vanmiddag allemaal doen? Huiswerk en andere dingen. Zet dat in de juiste volgorde. Wat doe je als eerste, etc. Denk ook aan pauzeren en eten. Lees eerst alle tips uit deze les.

Vak/activiteit:	Taak:	Volgorde:
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

→ Een paar leerlingen presenteren hun volgorde.

Wie heeft iets anders?

- 1** Begin met het belangrijkste huiswerk, bijvoorbeeld een toets. Als je begint ben je nog het fitst en kun je je dus het beste concentreren.
- 2** Wissel leerwerk en maakwerk af. En ook moeilijk en makkelijk huiswerk of twee talen. Door afwisseling houd je het leuk voor jezelf.
- 3** Neem regelmatig pauze (bijvoorbeeld na een uur studeren).

Je kunt iets alleen maar goed onthouden als je er je aandacht bij hebt. Als je je, met andere woorden, goed kunt concentreren. Stoorzenders zorgen er voor dat je je niet zo goed kunt concentreren. Dat is jammer, want dan kost het leren meer tijd. Maar het goede nieuws is: stoorzenders kun je uitzetten.

3: Stoorzenders

Samen met je buurman/vrouw

Waardoor kan je afgeleid worden? Geluid uit de kamer? Je moeder die steeds binnenkomt? Of msn-berichtjes?

→ Schrijf drie dingen op die jou wel eens afleiden.

En bedenk daar samen een oplossing voor.

Stoorzender 1: _____

Oplossing: _____

Stoorzender 2: _____

Oplossing: _____

Stoorzender 3: _____

Oplossing: _____

→ Schrijf de beste tips op je Tipkaart achter in het dossier.

Probeer het vanavond eens uit. Succes!

Als je niet gestoord wil worden,

hang dan een bordje 'niet storen' op je deur.

Huiswerk maken komt niet altijd even goed uit. Je hebt er ook niet altijd evenveel zin in. Maar het moet wel gebeuren! Hoe zorg je er voor dat je jezelf zo ver krijgt dat je het toch doet? Een goede manier is jezelf belonen. Je zegt bijvoorbeeld tegen jezelf: 'Als ik m'n toets heb geleerd, mag ik van mezelf m'n favoriete tv programma kijken'. Of: 'Als ik een voldoende voor die toets haal, koop ik iets leuks voor mezelf'.

4: Beloning

Samen met je buurman/vrouw

→ Denk eens terug, wanneer kon jij zo'n steuntje in de rug wel gebruiken?

Met andere woorden, wanneer kon jij je slecht concentreren of had je helemaal geen zin om te leren?

Situatie:

Hoe kan je er voor zorgen dat je toch je aandacht erbij houdt?

Onze oplossing:

→ Bespreek dat met de hele klas.

Heb je iets aan deze opdracht gehad? Zo ja, wat?

→ Schrijf dat hieronder op.

Huiswerk, soms zie je er als een

berg tegenop. Jezelf belonen als je iets af hebt, maakt het vaak leuker. Trakteer jezelf bijvoorbeeld op iets lekkers.

Als je je huiswerk af hebt, laat je dan overhoren.

Als je je huiswerk leert, zou het handig zijn als je het ook onthoudt. Daar zijn verschillende manieren voor die voor de een wel en de ander juist niet zo goed werken. De een onthoudt iets beter als hij het opschrijft. De ander moet het eerst horen. En een derde moet het juist zien. Zoek uit: wat werkt het beste voor jou?

5: Geheugen oefening

Samen met je buurman of buurvrouw

→ Schrijf hieronder 10 woorden op.

Neem niet al te moeilijke woorden. Wissel van dossier. Probeer zoveel mogelijk woorden die je buurman/vrouw heeft opgeschreven te onthouden. Je krijgt hiervoor 1 minuut. Dan doe je het dossier dicht. Schrijf op een los blaadje de woorden die je nog weet. Lees eerst de tips uit deze les en probeer ze uit.

Hoeveel woorden wist je nog? _____

Hoeveel woorden wist je buurman/vrouw nog? _____

→ Bespreek dit met de hele klas.

Wie van de klas onthield de meeste woorden? Hoe heeft hij dat gedaan?

Een paar manieren om iets

goed te onthouden:

1. Plak aan het woord een beeld, zie het voor je.
2. Neem alle eerste letters van de woorden die je moet onthouden en maak daarmee een woord of zin.
3. Je kunt ook met alle letters een woord maken en daarmee een zin. Uiteraard kun je ook een paar zinnen of woorden maken. Hoe vreemder de zin, des te beter kun je hem onthouden.

Voorbeeld:

E, p, c, k, a, o.

Een **p**apieren **C**adeau
komt **a**ardig **O**ver

→ **Maak groepjes van vier leerlingen.**

Je wil graag dat iedereen overgaat dit jaar. Hoe kun je dan het beste je huiswerk aanpakken? Bedenk daar een stappenplan voor. Je komt thuis uit school, wat doe je als eerste? Wat daarna, etc. Gebruik daarbij alle tips die je in deze les tegen bent gekomen. En pas het plan direct toe op het huiswerk dat je vanavond gaat maken.

Voorbeeld:

Stap 1: Begin met het belangrijkste leerwerk.
Huiswerk: toets voor geschiedenis leren.

Ons stappenplan:

Stap 1: _____

Huiswerk: _____

Stap 2: _____

Huiswerk: _____

Stap 3: _____

Huiswerk: _____

Stap 4: _____

Huiswerk: _____

Stap 5: _____

Huiswerk: _____

Stap 6: _____

Huiswerk: _____

→ **Elk groepje presenteert zijn plan.**

Als je tijdens de les goed oplet, weet

je al veel.

Dat bespaart tijd bij het huiswerk maken en het leren voor een toets.

Als je iets opschrijft, onthoud je

het vaak meteen al. Schrijf moeilijke woorden die je moet onthouden dus op. En zet erachter wat ze betekenen.

Maak met de hele klas nu het beste stappenplan en schrijf dat hieronder op.

Stap 1: _____

_____

Stap 2: _____

_____

Stap 3: _____

_____

Stap 4: _____

_____

Stap 5: _____

_____

Stap 6: _____

_____

→ Zet de beste tips op je Tipkaart.

Die vind je achterin dit dossier.

De ene keer kun je je beter concentreren dan de andere. Bij het ene vak is het veel makkelijker dan bij het andere. Bijvoorbeeld: bij tekenen lukt het prima, maar bij wiskunde dwaal je vaak af.

Hoe zit dat bij jou?

→ **Schrijf op wanneer jij je goed kunt concentreren.**

En wanneer juist niet zo goed.

Goed:

Niet zo goed:

→ **Ruil nu het dossier met je buurman/vrouw.**

Geef hem haar advies over concentreren. Wat kan hij volgens jou beter doen?

Wat kun je doen als je je niet zo goed kunt concentreren bij het maken van je huiswerk? Het advies van mijn buurman/vrouw is:

Ga naar www.tumult.nl

→ **Download de studiekaart Huiswerk Maken.**

Deze kun je er bijhouden als je je huiswerk gaat maken.

Deze les ging over...

... jouw manier van leren.

Wat zijn je resultaten? Als je allemaal tien haalt, hoef je je weinig zorgen te maken. Maar als je regelmatig een onvoldoende haalt, is het goed om te kijken hoe je op een andere manier kunt studeren.

... volgorde.

Het is belangrijk om de juiste stappen te zetten als je je huiswerk maakt. Begin met het belangrijkste of moeilijkste. Pauzeer regelmatig, dan kunnen je hersenen tot rust komen. Wissel leer- en maakwerk, twee talen, moeilijk en makkelijk af, dan hou je het leuk voor jezelf. Bovendien kun je je dan beter concentreren.

... stoorzenders.

Ga na waardoor je je niet zo goed kan concentreren en doe er iets aan. Zet een gedachte uit je hoofd (door het op te schrijven), zet msn en je telefoon uit of hang een bordje op je deur: Niet storen!

... belonen.

Als je jezelf beloont als je iets af hebt of goed hebt gedaan, maak je het huiswerk maken leuker.

... onthouden.

De een onthoudt iets beter als hij het opschrijft, de tweede moet het juist horen, de derde moet het voor zich zien. Wat geldt voor jou? Om leerstof te onthouden is het belangrijk om het te verwerken en te herhalen.

3. De stappen van zelfstandig leren

Dit jaar krijg je te maken met proefwerken, werkstukken en spreekbeurten. Er wordt van je verwacht dat je dat helemaal zelfstandig gaat doen. Slapeloze nachten?

Hoeft niet. Als je deze les hebt gedaan, is zelfstandig werken een makkie.

Zelfstandig leren doe je in vijf stappen. Als je die beheerst, leer je het beste! Heel belangrijk bij zelfstandig leren is: de juiste vragen stellen!

Stap 1: Je doel bepalen

Stap 2: Je oriënteren

Stap 3: Je strategie bepalen

Stap 4: Doen

Stap 5: Terugkijken

Alle opdrachten in deze les doe je in groepjes van vier personen. Succes!

Stap 1: Doel bepalen

De vragen die je jezelf daarbij stelt zijn: wat wil ik bereiken? Wat is mijn doel?

Als je je doel opschrijft, houd dan rekening met de volgende punten:

1. Zorg dat je een doel bedenkt dat **haalbaar** voor je is. Maak het je ook weer niet te gemakkelijk, want dan hoef je niet echt je best te doen.
2. Schrijf in je doelstelling **wanneer** je je doel bereikt wilt hebben. Dan kun je daar in je planning rekening mee houden.
3. Maak je doelstelling **concreet**. Dat betekent dat je *precies* opschrijft wat je wil bereiken. Bijvoorbeeld: 'Ik ga meer sporten' is te vaag. Beter is: 'Vanaf vandaag ga ik twee keer per week een uur sporten.'

1: Bepaal je doel

→ Bedenk: wat zouden wij graag bereiken?

Denk bijvoorbeeld aan een 7 voor de toets biologie over twee weken. Of aan een waanzinnig verjaardagsfeest over drie maanden. Of de kerstactiviteit die jullie met de klas gaan doen. Kies iets wat ook echt moet gebeuren. Dan heb je het meeste aan deze opdrachten.

Wij willen graag een plan bedenken voor _____

Ons doel...

1. ziet er concreet zo uit: _____

---

2. is haalbaar, want _____

---

3. moet bereikt zijn op deze datum: _____

Stap 2: Je oriënteren

Als je je doel hebt bepaald, volgt de vraag 'hoe kan ik mijn doel bereiken?' Om op die vraag een antwoord te krijgen, ga je je eerst oriënteren. Dat doe je door vragen te stellen.

Een goede vraag stellen is belangrijk. Maar zeker net zo belangrijk is het antwoord daarop vinden. Om die antwoorden te kunnen geven, ga je eerst kijken wat mogelijke antwoorden zijn en kies je vervolgens de beste mogelijkheid.

Je kunt je bijvoorbeeld afvragen: Wat gaan we allemaal doen? Waar gaan we het doen? Wanneer gaan we het doen? Hoe gaan we het doen? Wat moet er allemaal gebeuren? Wie doet wat? Wanneer moet elke activiteit klaar zijn? etc.

Verwerk in je doelstelling wat je gaat doen, wanneer je het gaat doen en hoe lang het duurt. Bijvoorbeeld: ik ga vanaf volgende week twee keer in de week sporten.

2: Vragen stellen

Samen met je buurman/vrouw

Denk aan voor (bereiden), tijdens (in de klas, tijdens een toets) en na (terugkijken).

Voorbeeld:

Klassenfeest

1. Wanneer is het feest?
2. Wat gaan we doen?
3. Waar houden we het?

1. _____

_____

2. _____

_____

3. _____

_____

De beste vragen beginnen

met wat, wie, wanneer, waar, waarom en hoe. Dat noemen we open vragen omdat je daarop vaak meer kunt antwoorden dan ja of nee of één woord.

Een goede manier om antwoorden te krijgen is brainstormen. Brainstormen is een techniek om iets te bedenken. Bijvoorbeeld de naam van een club, een actie voor een goed doel of het organiseren van een klassenfeest. Of, in dit geval, de beste manier(en) om je doel te bereiken. Je kunt brainstormen met een groepje mensen, maar het kan natuurlijk ook alleen. Je doet het zo:

1. Iedereen bedenkt zoveel mogelijk ideeën. Schrijf alles op wat je kan helpen om je doel te bereiken. Denk niet te lang na.
2. Als je dat hebt gedaan, ga je de informatie ordenen: streep de slechtste mogelijkheden door. Dan blijven de beste vanzelf over.

→ **Bedenk op een apart blaadje zo veel mogelijk antwoorden op elke vraag.**

Doe dat door middel van de brainstormmethode. Neem daar vijf minuten de tijd voor. Daarna kies je de drie beste antwoorden uit. Schrijf die hieronder.

1.

Antwoord 1: _____

_____

Antwoord 2: _____

_____

Antwoord 3: _____

_____

2.

Antwoord 1: _____

_____

Antwoord 2: _____

_____

Antwoord 3: _____

_____

3.

Antwoord 1: _____

_____

Antwoord 2: _____

_____

Antwoord 3: _____

_____

Als je wil weten wat het beste antwoord is, kijk je welk voordeel en welk nadeel je het aller belangrijkste vindt. Als je het nadeel 'ongezellig' bij de aula super belangrijk vindt, valt de aula af.

Stap 3: Je strategie bepalen

Als je je hebt georiënteerd, ga je knopen doorhakken. Om uiteindelijk de beste keuze te maken, kijk je naar de voor- en nadelen van alle mogelijkheden.

Voorbeeld:

Dit voorbeeld gaat over het organiseren van een actie op school.

De vraag is: waar gaan we de actie organiseren?

Mogelijkheden:	Voordelen	Nadelen
in de aula	veel ruimte	ongezellig
in de schoolkelder	gezellig	weinig ruimte
in een zaaltje van het buurthuis	geen schoolsfeer	duur

Als je de voor- en nadelen van elke mogelijkheid hebt afgewogen, maak je een plan. Denk daarbij bijvoorbeeld aan: wat ga je doen, wie doet wat en wanneer moet het gebeuren? Je kunt er ook nog bijzetten hoe het moet gebeuren. En wanneer en hoe je jezelf beloont.

3: Beste keuze

→ Zet de mogelijkheden op een rijtje.

Schrijf van elk twee voordelen en twee nadelen op. Daarna kijk je wat de beste mogelijkheid is. Omcirkel die.

Mogelijkheid 1: _____

_____

Voordeel 1: _____

_____

Voordeel 2: _____

_____

Nadeel 1: _____

_____

Nadeel 2: _____

_____

Mogelijkheid 2: _____

_____

Voordeel 1: _____

_____

Voordeel 2: _____

_____

Nadeel 1: _____

_____

Nadeel 2: _____

_____

Mogelijkheid 3: _____

_____

Voordeel 1: _____

_____

Voordeel 2: _____

_____

Nadeel 1: _____

_____

Nadeel 2: _____

_____

4: Het beste plan

→ Maak met deze informatie een plan van aanpak om je doel te bereiken.

Wat doe je? *Waar* ga je het doen? *Wanneer* doe je het? *Hoe* ga je het doen? *Wat* moet er allemaal gebeuren? *Wie* doet wat? *Wanneer* moet het klaar zijn? Zet al die informatie in een schema. Zo'n ingevuld schema heet een *plan van aanpak*.

→ Daarna presenteren een paar groepjes hun plan van aanpak.

Heb je tips om het plan van een van de groepjes te verbeteren? Geef die dan na de presentatie!

Voorbeeld:

Datum	Tijd	Wat	Wie	Opmerkingen
18 mrt	17.00	Gesprek directeur	Samen met x	Bespreken wat mogelijk is
19 mrt	20.00	Op internet zoeken	Ik	Informatie over ons onderwerp
20 mrt	19.00	Gesprek met mentor	Samen met x	Afspraken maken

Als je het werkplan in een schema zet, wordt het overzichtelijker.

Ons plan:

Datum	Tijd	Wat	Wie	Opmerkingen

Als je het echt gaat doen, neem deze gegevens dan over in je agenda.

Stap 4: Doen

Als je tevreden bent over je plan, kun je het gaan uitvoeren.

Stap 5: Evalueren

Stap 5 heet evalueren. Evalueren betekent dat je terugkijkt naar hoe je iets hebt aangepakt. Eerst bekijk je wat je goed gedaan hebt. Geniet daarvan en wees er trots op! Daarna kijk je naar wat nog niet goed ging. Je bedenkt hoe je dat een volgende keer beter kunt doen.

5: Evalueren

Hoe ging de samenwerking? Wat vind je uiteindelijk van jullie plan? Wat ging goed? En hoe had het misschien nog beter gekund?

→ **Schrijf twee dingen op die goed gingen.**

En schrijf twee dingen op die nog niet zo goed gingen. Schrijf erachter hoe die beter kunnen

Wat ging er goed?

1. _____

_____

2. _____

_____

Wat ging er niet zo goed?

1. _____

_____

2. _____

_____

De volgende keer _____

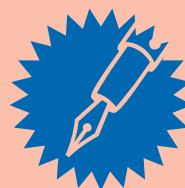
_____

_____

_____

Deze methode kun je ook gebruiken voor studeren. Je kunt bijvoorbeeld een werkplan maken voor een belangrijke toets. Of voor het maken van een werkstuk. In dat schema zet je bijvoorbeeld 'wanneer', 'wat', 'hoe', 'geschatte tijd' en 'opmerkingen'.

Schrijf elke keer als je een toets terugkrijgt op je Tipkaart hoe je het een volgende keer aan wilt pakken.

Als je een
toets
leert,

bedenk dan hoe je het
de vorige keer deed.
Wat ging goed en wat
niet? Houd hier reke-
ning mee als je een
plan maakt.

Hij ziet er zo uit:

→ Geef bij alle knoppen aan wat je ermee kunt doen.

→ **Ontwerp een poster bij het mobieltje.**

Bedenk een slogan die het unieke van jullie mobiel benadrukt. Je mag ook een groot tekenvel gebruiken.

A large, empty rectangular area defined by a red dotted border, intended for the student to design their poster. The area is centered on the page and occupies most of the lower half.

Ga naar www.tumult.nl

→ Doe de digiles Zelfstandig Leren.

Ga naar www.tumult.nl

→ Klik op Studiekaarten.

Zoek de studiekaarten **Zelfstandig leren**, **Plannen**, **Reflecteren** en **Brainstormen**. Deze studiekaarten zijn handig om erbij te pakken als je een toets hebt, een werkstuk gaat maken of een spreekbeurt gaat houden. Je kunt ze natuurlijk ook uitprinten en in je map bewaren!

Deze les ging over...

... de vijf stappen van zelfstandig leren.

1. Je doel bepalen.

Je denkt na over wat je wilt bereiken.

2. Je oriënteren.

Je zoekt uit wat je allemaal moet kunnen, weten of doen om jouw doel te bereiken.

3. Je strategie bepalen.

Je kijkt wat de voor- en nadelen zijn van elke mogelijkheid. Daarna hak je knopen door. Je beslist wat je gaat doen, hoe, waar en wanneer.

4. Doen.

Je voert het plan uit.

5. Terugkijken.

Je kijkt wat er allemaal goed en fout is gegaan. En vooral hoe het een volgende keer beter kan.

4. Bespaar tijd!

Plannen betekent je tijd organiseren. Als je dat goed doet, bespaar je tijd. Je houdt dus meer vrije tijd over om te sporten, te computeren, tv te kijken of uit te gaan. Bovendien is plannen een uitstekend middel tegen stress.

Klinkt te mooi om waar te zijn, maar toch is het zo. Als je deze les hebt gedaan, weet je precies hoe het werkt.

1: Uitslapen

→ Bedenk een manier om 's morgens iets langer te kunnen blijven liggen.

Plannen is altijd handig, zeker 's morgens vroeg... Morgenochtend wil je zo lang mogelijk blijven liggen. Dat kan alleen als je dat goed organiseert.

Morgen sta je op. Wat doe je daarna allemaal voor je op school aankomt? Zet bij elk onderdeel de tijd die je ermee kwijt bent en begin bij de tijd die je op school moet zijn. Tel daarna terug tot het moment dat je op kunt staan.

→ Bepaal daarna of je plan echt werkte.

Voorbeeld:

Begintijd	Wat ga je doen?	Hoeveel tijd kost dat?
07.00	Opstaan	10 minuten
07.10	Douchen en aankleden	20 minuten
07.30	Ontbijten	30 minuten
08.00	Naar school fietsen	20 minuten
08.20	Op school	10 minuten
08.30	Les begint	

→ Nu jij! Schrijf op hoe het vanmorgen ging.

Begintijd	Wat ga je doen?	Hoeveel tijd kost dat?

Niet alles wat je op een dag wil gaan doen is even belangrijk. Sommige dingen kun je uitstellen tot een moment dat je meer tijd hebt.

Was je op tijd?

- Ja
- Nee

Waar kun je op besparen?
Dus wat kan sneller?

→ Maak nu je plan voor morgenochtend.

Begintijd	Wat ga je doen?	Hoeveel tijd kost dat?

→ Bespreek met de klas welke manieren er zijn.

Pas eventueel je plan aan.
Als je tips hoort die jij handig vindt, schrijf ze dan op je Tipkaart achter in dit dossier.

→ Probeer je plan morgenochtend uit.

Leren, hoe werkt dat? Alles wat je leert, komt eerst in je kortetermijngeheugen. Dat zorgt ervoor dat je gegevens korte tijd kunt onthouden. Er passen niet veel gegevens in dat kortetermijngeheugen. Om gegevens langer te onthouden, is het dus belangrijk dat ze in het langetermijngeheugen komen. Dat doe je door met leerstof bezig te zijn, er opdrachten over te maken en te herhalen. Je activeert dan de neuronen in je hersenen. Hoe vaker je de neuronen activeert, hoe sterker hun onderlinge verbindingen worden. Hoe beter jij de leerstof dus onthoudt.

Plannen gaat vooral over tijd. Om goed te kunnen plannen, moet je weten *hoeveel* tijd iets kost. Vaak weet je dat niet van tevoren en moet je schatten. Dat geldt ook voor het leren van je huiswerk.

2: Visualiseren

Samen met je buurman of buurvrouw

Visualiseren kan je helpen om een goede beslissing te nemen. Visualiseren is je zo precies mogelijk voorstellen wat er gaat gebeuren.

→ Kijk in je agenda.

Wat staat er voor morgen in je agenda? Heb je deze week ook nog een belangrijke toets? Begin daar dan vandaag al mee. Visualiseer nu hoe het vanavond zal gaan; wat wil je allemaal doen, waar begin je mee en hoe lang denk je dat je bezig bent met elke taak? Overleg daarover met je buurman/vrouw. Zet de antwoorden in het schema hieronder. Bij 'Beslissing' zet je de definitieve keuze.

Vul ook in hoe lang je buurman of buurvrouw denkt dat iets duurt. Bespreek de volgorde van de dingen die je gaat doen. Ben je nog iets vergeten? Lees deze les door. Bekijk ook de tips uit les 1 en 2.

Doen	Mijn schatting	Zijn/haar schatting	Beslissing

Als je de leerstof herhaalt, komt het in je langetermijngeheugen terecht. Daardoor oefen je het af en toe en onthoud je het langer, bijvoorbeeld tot je examen.

→ Schat in:

Hoeveel tijd besteed je vanavond in totaal aan je schoolwerk? _____

Hoeveel tijd besteed je aan andere activiteiten? _____

Zijn er dingen die je moet aanpassen in je planning?

- Ja. → Doe dat eerst.
- Nee. → Goed gedaan.

Als je weet hoe lang elk onderdeel duurt, kun je gaan plannen.

3: Huiswerkplan

Hoe laat wil je vanavond klaar zijn? _____

→ **Maak nu een planning voor vanavond.**

Daarin zet je alles wat je vanavond wilt doen in de juiste volgorde. Zie bijvoorbeeld de les Huiswerk. Kijk ook of je over twee, drie of vier dagen een grote toets hebt. Begin daar vanavond al mee en zet dat dus in je planning.

In de eerste kolom schrijf je het vak op, in de tweede kolom schrijf je wat je voor dat vak moet doen en in de derde hoe lang je ermee bezig denkt te zijn. In de vierde kolom schrijf je onder 'opmerking' op waar je nog meer aan moet denken.

Vak	Wat?	Hoelang?	Opmerking

Hoe laat moet je dan beginnen?

Ik moet om _____ beginnen.

Waarom denk je dat?

Besteed je ongeveer de helft van je vrije tijd aan huiswerk?

- Ja.
- Nee. Pas je planning aan.

Probeer ongeveer de helft van je vrije tijd aan huiswerk te besteden. De andere helft kun je gebruiken voor andere dingen.

Lesstof onthoud je beter als je het een paar keer herhaalt. Een grote toets leren kun je dus beter over meerdere dagen verdelen. Reserveer daar tijd voor in je agenda.

4: Toetsplan

→ Maak een plan van aanpak voor een toets die je volgende week (of later) hebt.

Wat moet je leren voor de toets? Bedenk hoe je het leren aan gaat pakken en reken terug wanneer je moet beginnen.

Vak:			
Datum	Wat	Tijd	Manier

→ Zet deze informatie in je agenda.

En leer je toets volgens dat plan.

→ Vorm groepjes van vier personen.

Maak een plan voor de eerstkomende toets, maar doe het zo dat er een ding in staat dat niet goed is. Daarna presenteert elk groepje zijn plan. De rest van de klas mag zeggen wat er niet aan het plan klopt. Het groepje dat het goed heeft, krijgt 1 punt. Welke groep scoort de meeste punten en is de plankampioen van de klas?

Onze planning:

Datum	Wat	Wanneer	Hoe

Plan flexibel. Dat betekent dat je rekening houdt met onverwachte dingen of met het feit dat sommige dingen langer duren dan je dacht.

→ **Maak een planning.**

Vrijdagavond, het weekend begint. Je hebt een afspraak met je beste vriend(in). Je hebt om vijf uur afgesproken bij hem/haar. Hoe zeker is het dat je dat redt?

Dit zijn de tussenstappen:

School is uit om 16.00 uur. Het is tien minuten fietsen naar huis.

Douchen en omkleden kost je een kwartier. Het is een kwartier fietsen naar je vriend(in). Je moet een spoorweg over. Als er een trein langskomt, kost dat zeker tien minuten.

- 100% zeker.
- Grote kans dat je het haalt.
- Niet zeker.

Leg uit waarom je dat denkt. _____

_____

Ga naar www.tumult.nl

→ **Doe de digiles Plannen.**

Deze les ging over...

... terugrekenen.

Als je ergens op tijd wilt komen, reken dan terug vanaf het moment dat je ergens wilt zijn.

... schatten.

Als je plant, schat je hoeveel tijd je voor iets nodig hebt. Houd daarbij rekening met elke tussenstap. Bij een afspraak: hoe lang is het fietsen, hoe lang heb je nodig om te douchen, etc.

... het plannen van je huiswerk.

Houd er rekening mee dat je ook tijd nodig hebt voor andere dingen dan schoolwerk. Bijvoorbeeld voor tv-kijken, computeren of sporten. Als je goed plant, houd je tijd over.

... het maken van een werkplan(ning).

Als je plant, bedenk je wat er moet gebeuren. En wanneer het moet gebeuren. Daarna schat je hoeveel tijd je voor elke tussenstap nodig hebt.

... het herhalen van de lesstof.

Als je een grote toets hebt, begin dan zeker een paar dagen van tevoren.

5. Begrijp wat je leest!

Ken je dat: moet je dertig bladzijden leren voor een toets geschiedenis en na een paar bladzijden heb je al geen idee meer waar het over gaat! Daar word je niet blij van.

Voor de meeste vakken moet je teksten leren. Dat is soms best lastig. Zou het niet handig zijn als je weet hoe je dat goed aan kunt pakken? Hoe je dat het beste aan kunt pakken, leer je deze les.

Voor je begint te lezen, bedenk je eerst wat je precies wilt weten over de tekst. Schrijf de belangrijkste vragen op een blaadje en gebruik die vragen om de tekst te leren.

Je begint altijd met een tekst **globaal te lezen**. Daarbij kijk je alleen naar de dingen die direct opvallen. Daardoor weet je al veel over de tekst.

De *titel* geeft aan waar de tekst over gaat. *Tussenkopjes* zeggen iets over het stuk tekst dat na het tussenkopje volgt. En alles wat *cur-sief*, **vet** of onderstreept is, is belangrijke informatie. Belangrijke informatie noemen we *hoofdzaken*, niet zo belangrijke informatie noemen we *bijzaken*.

1: Waar gaat het over?

→ Lees de tekst globaal.

Kijk naar opvallende stukjes tekst. Doe dan de opdracht.

Wereldrecord vuurspuwen

Woensdagavond stonden 267 mensen klaar op een veldje voor de universiteit van Eindhoven om het wereldrecord simultaan vuurspugen te verbreken. Een fakkel in de ene hand, een handdoekje in de andere.

Voordat het wereldrecord verbroken wordt, moet er eerst even geoefend worden. 'Ik ben bang dat ik het haar van degene voor me in de fik steek.' Marianne (20) heeft nog nooit vuurgespuwd en knijpt hem een beetje. Hetzelfde geldt voor de meeste deelnemers op het veldje.

Eerst wordt er geoefend met water. Spuwer Bart geeft instructies: 'Vuurspuwen doe je altijd met de wind mee. Anders krijgt elke vuurspuwer hetzelfde kapsel.' 'Neem een grote slok. Adem in door je neus. En sproei het water hoog in de lucht.' Gespetter en natte gezichten.

Verschroeid

*Is het niet levensgevaarlijk, zoveel onervaren mensen met al dat vuur? 'Nee hoor', zegt Bart. **We spuwen met Romeinse olie. Dat is hartstikke veilig.** Het brand pas als het gespreid word. Het grootste gevaar is dat je twee dagen op de wc zit. Het werkt nogal laxerend.'*

Dan is het tijd voor de echte oefening, met vuur. De een blaast gigantische steekvlammen, de ander kleine puffjes vuur. Er vallen geen gewonden. Alleen de wimpers en wenkbrauwen van deelnemster Saskia moeten het ontgelden. Een verschroeid geurtje hangt rond haar. 'Het gaat alweer', grinnikt ze, 'ik wil nog een keer!'

Wereldrecord

Alle moeite was ten slotte niet voor niets, want het bestaande wereldrecord – 115 mensen – werd met groot gemak gebroken.

Uit: Kidsweek

→ Schrijf de zinnen of stukjes tekst op die je direct opvallen.

Doe dat in de goede volgorde. Als het niet past schrijf je alleen het eerste woord en het laatste woord van het stukje tekst op

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

→ Waarover denk je dat de tekst gaat? Schrijf dat op in twee zinnen.

Ik denk dat deze tekst gaat over:

Als je een tekst globaal leest, let je alleen op de dingen die direct opvallen. Bijvoorbeeld de titel, woorden die *schuin gedrukt* staan, **vetgedrukt** of onderstreept zijn en tussenkopjes.

Onderstrepen en markeren doe je met potlood in het boek, aantekeningen maken doe je op een apart blaadje.

Als je de tekst globaal hebt gelezen ga je hem **actief bestuderen**. 'Actief' omdat je iets gaat *doen*: onderstrepen (van de hoofdzaken), aantekeningen en/of een samenvatting maken.

Bijna elke tekst bestaat uit verschillende *alinea's*. Een alinea begint altijd op een nieuwe regel. Soms springt een alinea in: hij begint met een stukje wit zonder tekst. In elke alinea staat belangrijke informatie. Vaak staat de belangrijkste informatie in de eerste zin van een alinea, soms in de laatste.

2: Alinea's

→ Lees de drie eerste alinea's van de tekst op pag 37/38 en schrijf van elke alinea de hoofdzaak op.

Hoofdzaak per alinea:

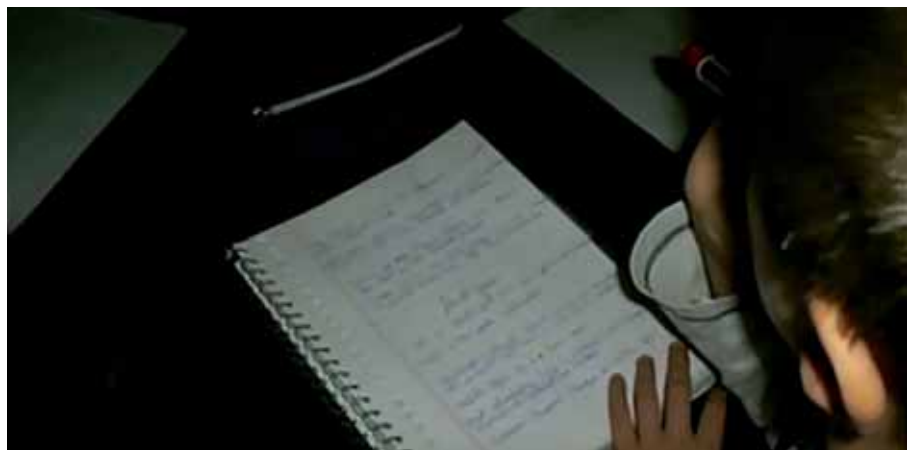
Alinea 1. _____
_____
_____

Alinea 2. _____
_____
_____

Alinea 3. _____
_____
_____

Als je de tekst actief bestudeert, onderstreep of markeer je de hoofdzaken of je schrijft ze op een apart blaadje. Zet bij delen van een tekst die je onduidelijk vindt een vraagteken. Vraag dat aan je docent of je ouders.

Kijk eerst wat de structuur is van de tekst. Kijk dan bijvoorbeeld naar begin en eind van de tekst, en oorzaak en gevolg.

Om een tekst te begrijpen is het belangrijk dat je het *onderwerp* en de *hoofdgedachte* van een tekst kunt vinden. Het *onderwerp* van een tekst is het antwoord op de vraag: waar gaat de tekst (in één woord of een paar woorden) over? De *hoofdgedachte* is wat de schrijver met de tekst in één (of twee) zin(nen) over het onderwerp wil zeggen.

3: Hoofd- of bijzaak?

→ Zoek de hoofdzaken uit de tekst.

Pak een studieboek van aardrijkskunde, geschiedenis, biologie of een ander vak waar je binnenkort een tekst voor moet leren.

Vak: _____

Wanneer heb je de toets? _____

Stap 1: Lees de tekst eerst globaal. Wat valt je op? Schrijf dat in de eerste kolom.

Stap 2: Leer actief. Noteer de hoofdzaken per alinea in de tweede kolom.

Stap 3: Lees nu de hele tekst. Wat is het onderwerp van de tekst? Waar gaat de tekst over? Schrijf het in één of een paar woorden op de juiste plek in kolom drie.

Stap 4: Wat is de hoofdgedachte van de tekst? Wat zegt de schrijver over het onderwerp? Schrijf dat in één of twee zinnen op de goede plek in kolom drie.

Titel: _____ Paginanummers: _____

Wat valt je op tijdens Globaal lezen?	Hoofdzaken per alinea	Onderwerp van de tekst
		Hoofdgedachte van de tekst

→ Bespreek dit schema met klasgenoten die dezelfde tekst hebben gekozen.

Ten slotte maak je een samenvatting. Daarin staat de belangrijkste informatie uit de tekst geschreven in je eigen woorden.

4: Samenvatting

Als je een spiekbriefje maakt, heb je het daarna niet meer nodig. Alleen al door het op te schrijven, onthoud je het vaak automatisch.

→ Maak nu een samenvatting van de tekst die je bij opdracht 4 hebt gekozen.

→ Laat de samenvatting lezen aan je vakdocent.

Heb je het goed gedaan? Dan kun je deze samenvatting gebruiken voor het leren van je toets.

Je onthoudt een tekst veel beter als je het leren van de tekst een paar keer herhaalt. Het beste is als je dezelfde tekst steeds op een andere manier herhaalt. Maak daar van tevoren een planning voor en zet die planning in je agenda.

5: Plan je toets

→ Lees deze les nog eens door.

Vul daarna het onderstaande schema in voor de toets die je binnenkort hebt.

Datum	Wat	Hoe	Opmerking

→ Maak een spiekbriefje van de tekst van opdracht 3.

Daarin zet je zo kort en krachtig mogelijk de belangrijkste informatie uit de tekst. Als je een spiekbriefje hebt gemaakt, heb je het niet meer nodig. Dan weet je vaak alles al.

Mijn 'spiekbriefje':

Denk je dat het je helpt?

Ja, omdat _____

Nee, omdat _____

Houd een
aanwijzer bij
de tekst.

Daar kun je bijvoorbeeld je
vinger, een liniaal of een
pen voor gebruiken. Op die
manier blijf je met je
gedachten bij de tekst.

→ **Maak groepjes van drie of vier leerlingen.**

Je bent opgebeld door een meneer van een frisdrankfabriek. Die vertelt je dat de fabriek een nieuwe frisdrank heeft gemaakt. Er zit geen suiker in maar wel allerlei soorten fruit.

'We willen weten hoe jij reclame voor dit nieuwe product zou maken,' zegt hij.

→ **Bedenk eerst een naam voor de frisdrank en een slogan.**

Daarna schrijf je een persbericht. Daarin begin je met de hoofdzaken: welke informatie over de frisdrank is belangrijk voor iedereen? Maak het kort en krachtig.

De frisdrank heet: _____

Het is een goed product, want _____

_____

Onze slogan is _____

_____

→ **Bedenk ook een logo.**

Ons persbericht:

Denk daarbij aan wat je deze les hebt geleerd. Staat bijvoorbeeld de belangrijkste informatie van een alinea aan het begin?

Lees dezelfde tekst de volgende dag nog eens goed door. Gebruik daarbij je aantekeningen of onderstreepte zinnen. Want juist door regelmatig te herhalen, onthoud je het beter.

Ga naar www.tumult.nl

→ Klik op Studiekaarten en bekijk de studiekaart Tekstbegrip.

Je kunt deze kaart altijd gebruiken als je een toets moet leren, handig! Als je wilt kun je hem uitprinten.

Deze les ging over...

... een tekst globaal lezen.

Als je een tekst moet leren, lees je die eerst globaal door. Als je een tekst globaal leest, let je vooral op:

- de titel;
- de 'tussenkopjes': dikgedrukte zinnen boven een tekst;
- een woord dat *schuin* gedrukt is;
- een woord dat **vet** gedrukt is;
- woorden of zinnen die onderstreept zijn;
- alinea's.

... alinea's.

Een tekst bestaat (vaak) uit alinea's. Een alinea begint altijd aan het begin van de regel. In elke alinea staat belangrijke informatie. Die vind je meestal meteen aan het begin van de alinea, soms (ook) aan het eind.

... hoofd- en bijzaken.

De belangrijkste informatie in een tekst noemen we hoofdzaken. De rest van de tekst zijn bijzaken. Dat is informatie die iets (meer) zegt over de hoofdzaken.

... samenvatting maken.

In de samenvatting staan de hoofdzaken uit de tekst, opgeschreven in je eigen woorden.

... herhalen.

Om een tekst goed te onthouden, is het slim om de tekst te herhalen. Je begint bijvoorbeeld met de tekst globaal te lezen, de dag erna ga je de tekst actief bestuderen. En de derde dag leer je de samenvatting en laat je je overhoren. Succes verzekerd.

6. Woordjes leren

Een toets voor Engels, zestig woordjes leren... Nee hè, dat kost zeker een paar uur. Dat wordt buffelen! Gelukkig kan het sneller en gemakkelijker.

Wat is de beste manier om woordjes te leren? Dat verschilt per persoon. De een onthoudt iets beter als hij het hardop zegt. De ander juist als hij het opschrijft. In deze les leer je een aantal manieren die je zeker helpen.

1. Kaartjesmethode:

Knip uit een A-viertje kaartjes van 10 x 5 cm. Schrijf aan de ene kant het woord in de vreemde taal, aan de andere kant de Nederlandse betekenis.

Oefen door de kaartjes om te draaien als je de betekenis niet weet. Doe dit net zo lang tot je alle woordjes kent.

2. Handoplegmethode:

Bedek de woordjes die je gaat leren (met je hand of met een stuk papier). Lees de woorden één voor één op. Doe dat hardop of in jezelf, afhankelijk van waar je bent. Controleer of jouw antwoord juist is. Woordjes die je nog niet weet, doe je later nog eens.

1: De beste manier

Samen met je buurman of buurvrouw

→ **Probeer de twee methodes die hierboven staan uit.**

Pak een boek voor Engels, Duits of Frans. Kijk in je agenda wanneer je voor een van die vakken woordjes moet leren. Welke manier werkt voor jou het beste? Als je geen boek bij de hand hebt, oefen dan op de woordjes hieronder.

→ **Begin met de kaartjesmethode.**

Neem daar drie minuten de tijd voor. Laat je ten slotte door je buurman of buurvrouw overhoren.

high	hoog
to take	nemen
the teacher	de leraar
to explain	uitleggen
mostly	meestal
accurate	nauwkeurig

TIP! Leer woorden in blokjes. Dit is beter dan alle woordjes achter elkaar leren.

Leer de woordjes steeds in een andere volgorde. Ook dan onthoud je ze beter.

→ Doe nu hetzelfde, maar gebruik daarbij de handoplegmethode.

Daarna laat je je weer overhoren door je buurman of buurvrouw.

lazy	lui
to repeat	herhalen
weak	zwak
double	dubbel
to learn	leren
congratulations	gefeliciteerd

Welke methode bevat je het best? Waarom?

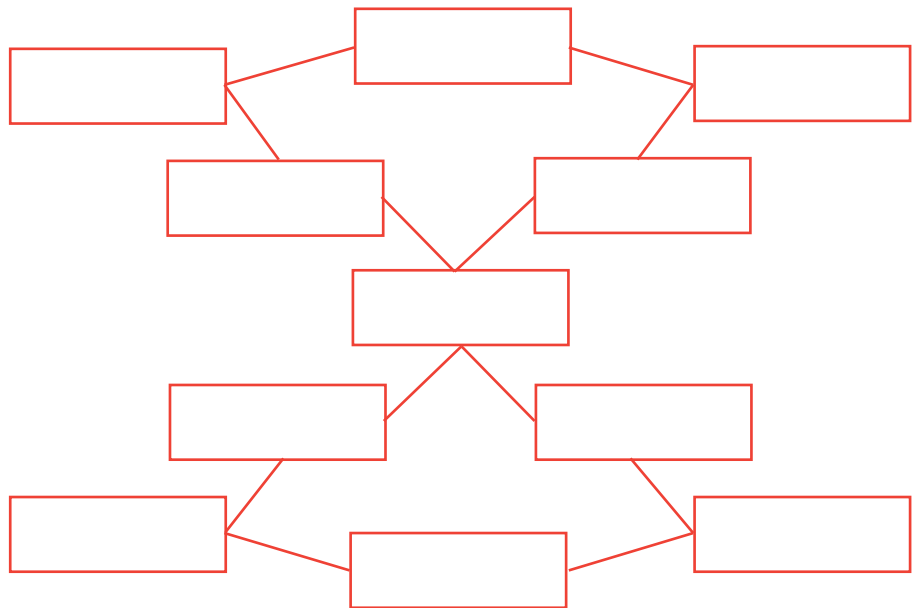
De _____ methode beviel mij het best, omdat _____

_____

De meeste woordjes leer je vrij snel, maar sommige kun je maar niet onthouden. Van die woorden kun je een **woordnet** maken. Zet dat woord in het midden en de woorden die je ermee associeert eromheen.

2: Schema

→ Welk woordje kun je niet zo goed onthouden? Maak daar een woordnet mee.

Denk je dat deze manier je helpt bij het woordjes leren?

- Ja, omdat _____
- Nee, omdat _____

Als je een woord maar niet kunt onthouden, kun je met dat woord ook een zin maken. Als je het verpakt in een zin, krijgt het meer betekenis. Daardoor onthoud je het beter. Als er meerdere woordjes zijn die je niet kunt onthouden, kun je er zelfs een grappig verhaaltje van proberen te maken. Door het verhaaltje onthoud je de woordjes dan.

3: In de zin

Samen met je buurman of buurvrouw

→ Maak een zin met het woord **motivation** (motivatie).

Motivatie betekent dat je iets graag wil doen. Als je je best doet om een goed cijfer te halen, ben je gemotiveerd.

→ Bedenk zelf twee woorden van een vreemde taal die je maar niet kunt onthouden.

Maak daar een zin mee.

Woord: _____

Zin: _____

Woord: _____

Zin: _____

→ Maak met deze twee woorden een verhaaltje.

Heb je iets aan deze methode?

Ja, omdat _____

Nee, omdat _____

Als je denkt dat je de woordjes goed kent, laat je dan overhoren.

Schrijf de woordjes die je maar niet kunt onthouden op, zo onthoud je ze beter.

Woorden met twee of meer * kun

je extra oefenen op de computer. Dat kun je bijvoorbeeld doen op overhoor.nl, wrts.nl, [teach2000](http://teach2000.com) of efkasoft.com. Die laatste site kun je ook gebruiken als je je voor andere vakken wil laten overhoren.

Verdeel het leren van woordjes

over meer dagen. Maar leer wel steeds alle woordjes, het liefst steeds op een andere manier. Dan komt het in je lange-termijngeheugen. Daardoor onthoud je ze beter en langer.

Er is nog een manier. Leer de woordjes als volgt: lees de zin of het woordje hardop. Herhaal het woordje en zeg ook de Nederlandse vertaling. Bijvoorbeeld: Je m'appelle Astrid. Je m'appelle – ik heet. Pas als je de uitspraak en de betekenis kent leer je de spelling. Dat kun je ook doen met behulp van de flapmethode:

1. Schrijf de woordjes op.
2. Zet nu uit je hoofd de vertaling erachter.
3. Controleer het en zet een * in de kantlijn als de vertaling fout was.
4. Herhaal de uitspraak en de betekenis van alle woorden met een * hardop.
5. Vouw de buitenlandse woorden weg. Vertaal alleen de woorden met een *.
6. Controleer de spelling. Als een vertaling opnieuw fout is, zet dan nog een * in de kantlijn.
7. Herhaal stap 4, 5 en 6.

4: Flapmethode

→ Pak weer het leerboek van Engels, Frans of Duits.

Neem een nieuw rijtje woorden.

Lees om de beurt de woordjes voor. Herhaal het woordje en zeg ook de Nederlandse vertaling. Weet je alle betekenissen? Ga dan door naar de flapmethode om de spelling te leren. Volg de stappen 1 t/m 7 van de flapmethode.

Heb je iets aan deze methode?

Ik heb wel/niet wat aan deze methode, want _____

_____

→ Bespreek met de klas welke van de methodes uit deze les voor jou het beste zijn.

Leg uit waarom dat zo is. Schrijf de beste methode(s) op je Tipkaart achterin het dossier.

Ook plannen is een belangrijk onderdeel bij woordjes leren. Als je het leren van de woordjes over meer dagen verspreidt, onthoud je ze beter en langer. Dan moet je dat wel inplannen. Zet dus in je agenda wanneer je daar tijd voor in wil ruimen.

5: Plannen

Samen met je buurman of buurvrouw

Voor wanneer heb je woordjes opgekregen?

→ **Maak een planning voor het leren van de woordjes.**

Wanneer doe je wat, en op welke manier? Gebruik daarbij de tips uit deze les.

Wanneer?	Wat?	Hoe?	Opmerking

→ **Vertel daarna aan je buurman of buurvrouw wat je van plan bent.**

Heeft hij of zij nog tips? Schrijf die hier op:

Tips van mijn buurman/vrouw:

Leer nooit de woorden van twee vreemde talen achter elkaar. Het is beter om tussendoor een ander vak te doen, het liefst een maakopdracht. Want met een beetje afwisseling wordt het leren leuker.

→ **Maak groepjes van vier leerlingen.**

Om de beurt neemt iemand een woord in gedachten. Teken het woord dat je in gedachten hebt. De andere drie raden welk woord het is. Maar doe dat wel in een vreemde taal. Wie het raadt, krijgt een punt. Wie heeft na drie ronden de meeste punten?

Hoeveel punten had jouw groepje? Zet dat in het vak hierboven.

Ga naar www.tumult.nl

→ Download en print de studiekaart **Woordjes leren**.

Deze studiekaart kun je gebruiken als je de volgende keer woordjes moet leren.

Deze les ging over...

... de kaartjesmethode.

Maak kaartjes met de woordjes die je moet leren. Gebruik ze als je gaat leren.

... de handoplegmethode.

Leg je hand op de woordjes die je moet leren. Kijk of je ze kent.

... het woordnet.

Als je van de woordjes die je niet kunt onthouden een woordnet maakt, onthoud je ze beter.

... zinnen maken.

Maak met woordjes die je niet kunt onthouden een zin.

... overhoren.

Laat je overhoren. Dan weet je (zeker) dat je ze goed kent.

... de flapmethode.

Check de vertaling en geef met een sterretje aan als het fout is. Deze woorden herhaal je hardop. Controleer daarna op dezelfde manier de spelling

... plannen.

Leer woordjes een paar dagen achter elkaar. Leer de woordjes steeds op een andere manier. Leer nooit woorden van twee vreemde talen achter elkaar.

7. Hoe studeer jij?

Iedereen leert op z'n eigen manier. De een leert door te doen, de ander denkt eerst goed na voor hij tot daden overgaat, en een derde kan zich alleen goed concentreren als het stil is. Hoe leer jij?

Als je weet wat jouw manier van leren is, ben je sneller klaar en haal je hogere cijfers. In deze les leer je hoe jij leert (en hoe het eventueel beter kan).

TIP! Eerst nadenken voor je iets doet kan veel tijd besparen.

Hoe bereid je je bijvoorbeeld voor? Of hoe ben je tijdens de les? En hoe maak je een toets? En haal je daarmee goede resultaten? Met de antwoorden op die vragen kun je zelf bepalen of en hoe het misschien beter kan.

1: Mijn leerstijl

Hieronder staan tien stellingen. Welke past het beste bij jou?

→ **Omcirkel een van de cijfers die erachter staan.**

	Altijd	Soms	Nooit
In de klas....			
1. vraag ik het als ik iets niet begrijp.	1	2	3
2. let ik op als de docent iets uitlegt.	1	2	3
Als ik m'n huiswerk doe...			
3. wissel ik leer en maakwerk af.	1	2	3
4. zorg ik dat ik niets anders aan mijn hoofd heb.	1	2	3
5. leer ik eerst het belangrijkste huiswerk.	1	2	3
6. pauzeer ik regelmatig.	1	2	3
7. maak ik een planning.	1	2	3
8. zorg ik dat ik me goed kan concentreren.	1	2	3
9. laat ik me overhoren als ik klaar ben met leren.	1	2	3
Als ik een toets maak...			
10. lees ik eerst alle vragen.	1	2	3
11. begin ik met de gemakkelijkste vragen.	1	2	3
12. lees ik alles nog eens door voor ik het inlever.	1	2	3

→ **Kijk op de volgende pagina wat je score is.**

Als je gestoord wordt door andere gedachten in je hoofd, doe daar iets aan; schrijf het op zodat je het niet kan vergeten.

→ Tel je punten op.

Leidt jouw leerstijl tot succes of kan het nog beter?

Minder dan 14 punten:

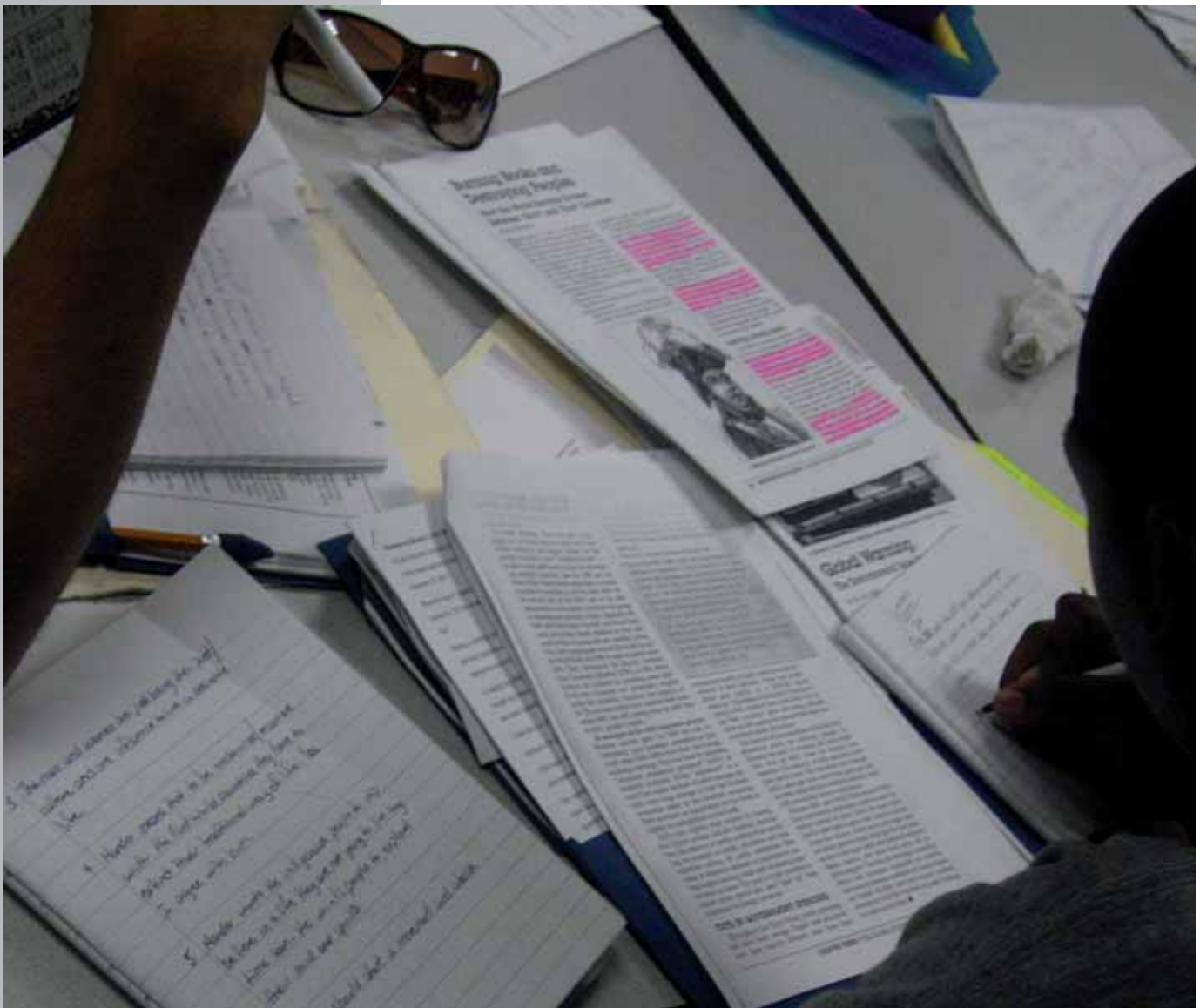
Uitstekend. Met jouw leerstijl zul je aan het eind van het jaar veel geld kunnen ophalen als je op verjaardagen je rapport rond laat gaan.

Tussen de 14 en 26 punten:

Niet slecht, maar het kan beter. Als je bij de tien mogelijkheden een 2 of een 3 hebt ingevuld, kan dat beter. Als je bijvoorbeeld bij 'maak ik een planning' een 3 hebt staan, weet je dat je je leerstijl kunt verbeteren door een planning te maken (en je daaraan te houden).

Meer dan 26 punten:

Als je gewoon voldoende haalt, is er niets mis met je leerstijl. Maar als je af en toe toch een onvoldoende haalt, let dan goed op tijdens deze les. Daar kun je veel van opsteken. Succes!

Als je je bij het huiswerk maken, maar ook tijdens de les goed kunt concentreren, heb je grotere kans dat je de lesstof begrijpt. Soms word je bij het leren gestoord. Dat is jammer, maar meestal kan je daar zelf wel iets aan doen.

2: Werkplek

→ Teken jezelf terwijl je je huiswerk maakt.

Ga in gedachten eens zitten op de plek waar je altijd leert. En bekijk eens kritisch hoe je leert. Hoe ziet je werkplek er bijvoorbeeld uit?

Soms kan je je niet concentreren omdat je in je hoofd met andere dingen bezig bent. Dat kan zijn omdat je je vriend/in nog iets moet vertellen. Bel diegene dan eerst op of schrijf op dat je haar/hem nog moet bellen.

→ Denk eens terug aan gisteren toen je je huiswerk maakte.

Hoe deed je dat precies? Vertel stap voor stap wat je hebt geleerd en hoe je dat hebt gedaan.

Situatie:

→ Welke stoorzenders zorgden ervoor dat je je niet zo goed kon concentreren?

Denk aan telefoontjes, msn-berichtjes, geluid van buiten, gedachtes, etc. Schrijf alles op.

Als ik vandaag mijn huiswerk ga maken, dan _____

→ Bespreek dit eens met de hele klas.

Wie heeft er nog meer goede tips?

TIP! Heb jij vaak je huiswerk niet af of kom je regelmatig te laat als je een toets hebt? Denk dan eens goed na hoe dat komt. Misschien heb je last van faalangst. Daar kun je iets aan doen. Bespreek dat met je mentor of je ouders.

Ook een toets kun je op meerdere manieren leren. De een begint gewoon met vraag 1, daarna vraag 2, etc. De ander leest eerst alle vragen en begint dan met de vragen die hij al weet. Welke manier werkt het beste... voor jou?

Lees bij een toets eerst alle vragen en maak dan als eerste de vragen die je al weet. Die punten zijn binnen.

3: Goed lezen

→ Beantwoord de volgende vragen.

Daar heb je vijf minuten de tijd voor. Werk snel en nauwkeurig.

1. Hoeveel is $5 \times 5 \times 3$?

Antwoord: _____

2. Wie staat er op nummer 1 in de Top 40?

Antwoord: _____

3. Hoeveel fouten staan er in de volgende zin: Jana word aanstaande zaterdag achttien jaar.

Antwoord: _____

4. Wat is de hoofdstad van Frankrijk?

Antwoord: _____

5. Wat betekent zelfvertrouwen? Als je veel zelfvertrouwen hebt, ...

Antwoord: _____

6. Welk woord hoort op de stippellijn? ... laat begint het klassenfeest?

Antwoord: _____

7. Begin met deze vraag. Sla de eerste zes vragen over. (Laat niet weten dat je het door hebt).

Wat kun je van deze opdracht leren?

Antwoord: _____

_____

_____

_____

Het gaat er uiteindelijk om dat jij met jouw manier van leren voldoende haalt. Als je een onvoldoende staat voor een vak, weet je dat je iets moet doen. Bijvoorbeeld beter opletten in de klas, op een andere manier leren of je toets op een andere manier maken. Dan is het goed om te weten hoe je er per vak voor staat. Schrijf daarom altijd je cijfers op in je agenda en zet er bij hoe vaak ze tellen. En reken regelmatig uit wat per vak je gemiddelde is. Dan weet je dat precies en kun je eventueel actie ondernemen.

4. Tussenstand

→ Pak je agenda.

Zoek je cijfers op en reken per vak uit hoe je ervoor staat.

Vak	Gemiddelde
Nederlands	
Engels	
Wiskunde	

Als je beter leert met muziek, zet

dan iets op dat je heel goed kent. Dat leidt het minste af. Muziek op de radio leidt het meeste af, zeker als er regelmatig doorheen wordt gepraat.

Voor welk(e) vak(ken) moet je extra goed je best gaan doen?

Lees bij een toets eerst alle vragen. En begin met de vragen die je al weet. Die punten zijn binnen.

Van je eigen fouten kun je het meeste leren. Als je bijvoorbeeld een onvoldoende voor een toets hebt gehaald omdat je iets niet goed begreep, kun je het een volgende keer vragen. Of als je te laat bent begonnen, kun je een volgende keer een paar dagen eerder beginnen.

5: Plan

→ Maak een plan voor de eerstkomende toets voor dat vak.

Schrijf op wat je anders gaat doen. Kijk daarvoor ook nog eens terug naar les 2. Als je er bij meer vakken niet zo goed voor staat, kies dan het vak waar je het slechtste voor staat.

In de klas	Tijdens huiswerk	Tijdens de toets

→ Bespreek dat met de hele klas.

Kijk, als je de toets hebt gemaakt, nog eens terug. Ging het nu beter? Hoe kwam dat? Schrijf op de Tipkaart tips die je kunt gebruiken bij het leren van de volgende toets voor dat vak. Natuurlijk kun je die tip soms ook voor een ander vak gebruiken.

**Twee weten
meer dan
een, dus als**

**je iets niet begrijpt, vraag
het dan aan je vakdocent
of aan je mentor. Daar kun
je alleen maar beter van
worden. Vragen stellen is
niet dom, het is juist heel
slim.**

→ **Maak groepjes van vier leerlingen.**

Elk groepje bedenkt zes vragen over leren. De vragen mogen gaan over de voorbereiding (huiswerk maken), het maken van een toets of over evaluatie. Daar mag je dit dossier bij gebruiken. Schrijf zelf het antwoord op alle vragen op.

Om de beurt is een van de groepjes het panel. Daarna stellen de andere groepjes om de beurt een vraag aan het panel. Voor elk goed antwoord krijgt het panel 3 punten. Als alle groepjes hun vraag gesteld hebben, wisselt het panel. Welk groepje haalt de meeste punten?

Bedenk eerst zes vragen aan het panel.

1. _____
_____

Antwoord:

2. _____
_____

Antwoord:

3. _____
_____

Antwoord:

4. _____
_____

Antwoord:

5. _____
_____

Antwoord:

6. _____
_____

Antwoord:

We hebben _____ punten gehaald.

Als je moeite hebt met concentreren, neem dan een korte pauze of maak een overzicht van het werk dat je moet doen.

→ Lees alle tips uit deze les. Beantwoord daarna de vragen.

1. Kun jij je goed concentreren...	
– tijdens de les?	Ja / Nee
– als je je schoolwerk leert?	Ja / Nee
– tijdens een toets?	Ja / Nee
2. Ga je wel eens niet naar de les als je een toets hebt?	Ja / Nee
3. Denk je tijdens het leren wel eens: het lukt toch niet?	Ja / Nee
4. Heb je een (of meer) vak(ken) die je niet begrijpt?	Ja / Nee

Namelijk _____

→ Maak nu samen met je buurman/vrouw een plan om voor de eerstvolgende toets een goed cijfer te halen.

Voor mijn volgende toets voor _____

wil ik een _____ halen.

Dat ga ik doen door:

1. _____

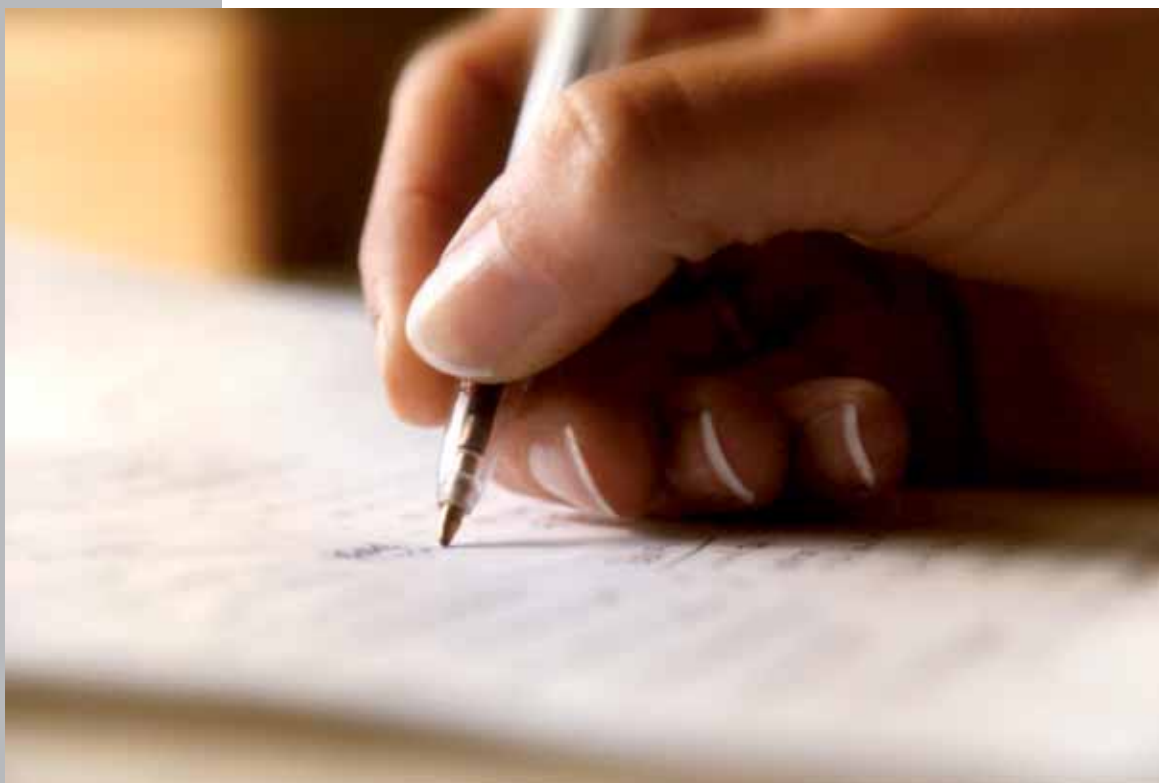
_____

2. _____

_____

3. _____

_____

Ga naar www.tumult.nl

→ Doe de Leerstijltest.

Deze les ging over ...

... verschillende manieren van leren.

Als je weet hoe jij leert, kun je die beter benutten. Ook kun je iets leren van andere leerstijlen.

... concentreren.

Concentreren is een heel belangrijke factor bij het leren. De een kan zich alleen concentreren als het muisstil is, de ander heeft er juist muziek bij nodig. Als je weet waardoor jij wordt gestoord, kun je er iets aan doen.

... nadenken.

Als je eerst nadenkt voor je iets doet, kun je daar beter mee scoren. Lees bij een toets bijvoorbeeld eerst de hele toets voor je begint.

... cijfers bijhouden.

Als je regelmatig uitrekenet hoe je ervoor staat, kom je nooit voor vervelende verrassingen te staan. Houd je cijfers goed bij in je agenda en reken elke keer als je een cijfer terugkrijgt, je gemiddelde uit.

... een plan voor een toets.

Wil je goed scoren, maak dan een plan. Let op in de les en houd je huiswerk bij. Lees een toets eerst helemaal door. Maak dan de vragen die je weet. Bewaar de moeilijkste vragen tot het laatst. En kijk ook hoe je het bij vorige toetsen hebt gedaan.

8. Vertel je verhaal!

Iets presenteren is hetzelfde als iets laten zien. Op school laat je bijvoorbeeld zien wat je van een onderwerp weet of wat je hebt onderzocht. Dat kun je schriftelijk doen (bijvoorbeeld een werkstuk) of mondeling (bijvoorbeeld een spreekbeurt). Deze les gaat over het laatste.

Regelmatig moet je eraan geloven: iets presenteren in de klas. Je kunt er nachten wakker van liggen. Maar wat blijkt: als je het goed doet, geeft dat een kick! Een goede presentatie begint met een goede voorbereiding. Hoe je dat doet, leer je deze les.

TIP! Als je met z'n tweeën een spreekbeurt houdt, spreek dan af wie wat doet. Dat geldt voor de voorbereiding, maar ook voor de spreekbeurt zelf. Schrijf alle twee op wat je moet zeggen of doen.

Een presentatie voorbereiden doe je in vier stappen:

1. Kies je onderwerp.
2. Bedenk een goede opbouw.
3. Verzamel informatie.
4. Presenteren.

Stap 1: Kies je onderwerp.

Welk onderwerp kies je voor je presentatie? Soms heeft je docent het onderwerp al opgegeven. Als dat niet zo is, kun je zelf een onderwerp bedenken. Het beste kun je een onderwerp kiezen dat je zelf superleuk vind. Dan heb je er meteen meer zin in. Denk bijvoorbeeld aan een onderwerp waar je al veel van weet of dat je heel interessant vindt.

Wanneer moet je een presentatie houden en voor welk vak? Bereid die samen met je buurman/vrouw voor. Volg gewoon de stappen en de opdrachten in deze les.

1: Onderwerp

Samen met je buurman of buurvrouw

TIP! Bedenk een flitsende titel. Dan hangt iedereen direct aan je lippen. Bijvoorbeeld: 'Mijn hond heeft puppies gekregen'.

→ Bedenk eerst drie mogelijke onderwerpen.

Daarna kies je samen het beste onderwerp uit.

1. _____
2. _____
3. _____

Ons onderwerp is: _____

Stap 2: Bedenk een goede opbouw.

Oefen je presentatie eerst thuis voor je vader of moeder. Houd daarbij de tijd in de gaten. Als je op school vijf minuten de tijd hebt, houd dat dan ook aan als je oefent.

Een presentatie heeft altijd dezelfde opbouw.

1. Het onderwerp
2. Deelonderwerpen
3. Afsluiting

Voorbeeld:

1. Het onderwerp: mijn sport.
Deelonderwerp 1: waarom ik deze sport zo leuk vind.
Deelonderwerp 2: regels en uitrusting.
Deelonderwerp 3: de vereniging waar ik sport.
3. Afsluiting: samenvatting, bedanken voor de aandacht en vragen stellen.

2: Opbouw

Samen met je buurman/vrouw

→ Maak samen de opbouw van jullie presentatie.

Vul het schema in.

Onderwerp:	
Deelonderwerp 1:	
Deelonderwerp 2:	
Deelonderwerp 3:	
Afsluiting	

→ Bespreek met de klas de opbouw van een aantal presentaties.

Zorg dat je betrouwbare informatie hebt; is het actueel, heeft de schrijver kennis van zaken en is de website van een betrouwbare organisatie?

Stap 3: Verzamel informatie.

Als je je hoofdstukindeling hebt gemaakt, ga je informatie verzamelen. Je kunt informatie halen van Internet, uit boeken, uit kranten en tijdschriften, etc. Ook kun je iemand die veel over het onderwerp weet interviewen. Bedenk dan wel vooraf goede vragen. En maak een afspraak via de mail of telefoon.

3: Informatie verzamelen

Samen met je buurman/vrouw

→ Spreek af wie welk hoofdstuk doet.

Ga informatie zoeken en zet alle informatie in het schema.

	Wie doet het?	Wanneer af?	Informatie:
Deelonderwerp 1:			
Deelonderwerp 2:			
Deelonderwerp 3:			

Schrijf dat wat je wil vertellen in een paar woorden of zinnen op een briefje. Gebruik dat briefje bij je presentatie. Dan kun je niets vergeten.

Stap 4: Presenteren.

Je kunt tijdens een presentatie iets laten zien. Bijvoorbeeld je huisdier, foto's of een beeldje. Dat maakt het leuker voor het publiek.

... hoe doe je een goede presentatie...

1. Spreek rustig en duidelijk.
2. Kijk je publiek aan.
3. Zorg dat er iets leuks te zien is.
4. Als je moeilijke woorden gebruikt, leg ze dan uit.
5. Zorg dat je een spiekbriefje bij je hebt.

4: Presenteren

Samen met je buurman/vrouw

→ Bereid je presentatie voor

Ga het lijstje langs. Hebben jullie overal aan gedacht?

Wat laat je zien en waarom?

Hoe maak je het boeiend?

Welke informatie geven jullie?

Welke moeilijke woorden gebruik je?

TIP! Kijk zoveel mogelijk de klas in. Niet steeds naar dezelfde kinderen, maar een beetje rond. Als je dat eng vindt, kun je ook over de hoofden van je klasgenoten heen kijken.

TIP! Laat pas op het einde van de spreekbeurt dingen zien. Doe dat nooit tijdens de spreekbeurt. Want dan letten de kinderen niet op jou, maar op het materiaal. Dit geldt niet voor een Powerpointpresentatie.

Vraag na afloop aan je docent hoe het beter kan. Schrijf dat advies op je Tipkaart.

→ **Maak een groepje met een ander groepje.**

Doe jullie presentatie voor elkaar. Wat is het onderwerp? Wat zijn de onderdelen? Hoe hebben jullie het werk verdeeld? Wat willen jullie laten zien? Geef daarna een cijfer aan elkaar. En vertel wat goed en wat niet goed was. Schrijf op wat je een volgende keer beter wil doen.

Als we weer een presentatie houden, dan _____
_____
_____

→ **Schrijf deze tips op je Tipkaart achter in het dossier.**

→ **Maak een Powerpointpresentatie.**

Deze bestaat uit vier dia's. Maak per onderdeel een aparte dia. Zet niet teveel tekst op de dia. Het is wel leuk om plaatjes of filmpjes in te voegen. Zo ziet je presentatie er meteen verzorgd uit! Regel op tijd met je docent dat je de Powerpointpresentatie ook kan laten zien!

Ga naar www.tumult.nl

→ Download de studiekaartsprekbeurt houden

Gebruik de studiekaarten bij je volgende presentatie.

Deze les ging over...

... hoe bereid je een mondelinge presentatie voor?

Een presentatie voorbereiden doe je in vier stappen:

1. Kies je onderwerp.
2. Maak de opbouw.
3. Verzamel informatie.
4. Presenteren.

... hoe doe je de presentatie?

1. Spreek rustig en duidelijk.
2. Kijk je publiek aan.
3. Zorg dat er iets leuks te zien is.
4. Als je moeilijke woorden gebruikt, leg ze dan uit.
5. Zorg dat je een spiekbriefje bij je hebt.

... wat kun je leren van een presentatie?

Bedenk wat er goed ging. Doe dat de volgende keer weer. Luister ook naar wat je de volgende keer beter kunt doen. Schrijf dat op je Tipkaart. Gebruik je Tipkaart bij het voorbereiden van de volgende presentatie.

Reflectietest.

Van je eigen fouten leer je het meest. Dan is het wel handig als je weet wat je fout deed en hoe het beter kan. Als je deze test hebt gemaakt, weet je wat bij jou beter kan en wat je daarvoor kunt doen. Deze test kun je gebruiken om een algemeen beeld te krijgen van jouw manier van leren, maar je kunt hem ook gebruiken na elke toets.

→ Doe de test

Ik...	Ja	Nee
☐ heb voldoende tijd besteed aan het leren	☐	☐
☐ kon me prima concentreren.	☐	☐
☐ als ik iets niet wist vroeg ik het.	☐	☐
☐ heb goed gekeken wat ik bij eerdere toetsen fout deed.	☐	☐
☐ nam regelmatig pauze tijdens het leren.	☐	☐
☐ zette msn uit als ik ging studeren.	☐	☐
☐ was alleen bezig met studeren, niet met andere dingen.	☐	☐
☐ had alle boeken bij me die ik nodig had.	☐	☐
☐ had er veel vertrouwen in toen ik klaar was met leren.	☐	☐
☐ begreep meestal alles als ik het geleerd had.	☐	☐
☐ begon met de vragen die ik meteen al wist.	☐	☐
☐ las eerst de hele toets door voor ik begon.	☐	☐
☐ had geen last van toetsvrees bij het maken van een toets.	☐	☐
☐ vroeg na een toets altijd wat ik fout had gedaan.	☐	☐

Tel het aantal Ja's en Nee's.

_____ x Ja

_____ x Nee

→ Ga naar de volgende pagina voor de uitslag.

10-14 x ja:

Uitstekend gedaan. Als het goed is, zul je mooie cijfers op je eindlijst hebben staan. Proficiat.

6-10x ja:

Kijk eens goed naar de stellingen waar je 'nee' hebt ingevuld. Daar kun je nog winst boeken. Als je bijvoorbeeld 'nee' hebt ingevuld bij 'Ik begreep meestal alles als ik het geleerd had', kun je een paar dingen doen: het vragen als je iets niet begrijpt, bijles nemen of er meer tijd aan besteden.

Minder dan 6x ja:

Afhankelijk van je resultaten en je instelling (en doelen) kun je actie ondernemen. Als je niet echt gemotiveerd bent, vraag je dan af hoe het komt. Praat erover en ga op zoek naar manieren om jezelf te motiveren. Als je wel gemotiveerd bent, zou je eens een gesprek kunnen hebben met je mentor of een vakdocent. Bespreek eerlijk en open waar het fout gaat en vraag wat je daar aan kan doen. Een goed resultaat begint bij jezelf. Heel veel succes!

Jouw Tipkaart!!

Schrijf hier de tips op die jij echt handig vindt! Gebruik die als je een toets, spreekbeurt of werkstuk moet gaan maken.

Op welke pagina?

TIP:

Bijvoorbeeld:
pagina 50

Voorbeeldtip:

Lees bij een toets eerst alle vragen en maak dan als eerste de vragen die je al weet. Die punten zijn binnen.

Wees eigenwijs
Maak Tumult!

ISBN 978-90-78793-48-9

